

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
Тарих факультеті
Дүниежүзі, тарихнама және деректану кафедрасы

«Қосалқы тарихи пәндер»
қорытындылаушы емтихан бағдарламасы

Оқу бағдарламалары:
«6B02205-тарих»
6B03205-архивтану, құжаттану және құжаттамамен қамтамасыз ету»
Оқу түрі: күндізгі,

2-курс
Күзгі семестр
6 кредит

Алматы
2024

Бағдарламаны 6B02205-тарих және 6B03204-архивтану, құжаттану және құжаттамамен қамтамасыз ету мамандықтарының оқу бағдарламаларының негізінде жасаған т.ғ.д., профессор Т.Ә. Төлебаев

Дүниежүзі, тарихнама және деректану кафедрасы мәжілісінде қаралған және ұсынылған

«___» _____ 2024ж. Хаттама №

Кафедра меңгерушісі

Р.С. Мырзабекова

Кіріспе

Бағдарлама «Универ» жүйесіне ендірілген

1. Қорытындылаушы емтиханның өтілу ережесі
1. Қорытындылаушы емтиханның өтілу түрі – жазбаша универ жүйесі: Дәстүрлі –сұраққа жазбаша жауап беру, оффлайн.
2. Емтиханды өткізуді бақылау-бақылау камерасы, оқытушы кезекшілігі
3. Емтихан сұрақтарының саны -30
4. Емтихан ұзақтығы-2 сағат.
5. Студенттердің жазбаша жұмыстарын пән оқытушысы тексереді.

II. Қорытындылаушы емтиханды өткізу регламенті

1. Емтихан кесте бойынша өткізіледі.
2. Емтихан тапсыру ережесіне сәйкес оның басталуына дейінгі 30 минутта студенттер аудиторияда болуы керек.

III. Емтихан қорытындылары:

1. Жазба жұмыстарын тексеріп болғаннан соң оқытушы «Универ» жүйесіне балдарын қояды.
2. Оқытушы балдарды сақтар алдында барлық студенттердің балы қойылатындай етіп барып «Универ» жүйесіне тексерілген ведомосты сақтайды.
3. Студенттердің балдары «Универ» жүйесіндегі қорытынды ведомостқа 48 сағаттың ішінде қояды
4. Емтихан қорытындысы бақылау камерасын тексеру нәтижесінде қайта қаралуы мүмкін.
5. Егер студент емтихан тапсыру ережесін бұзса оның нәтижесі жойылады.

ЕМТИХАН СҰРАҚТАРЫ СҰРАҚТАРЫ ЖАСАЛАТЫН ТАҚЫРЫПТАР:

Тарихи қосалқы пәндердің тарих ғылымындағы орны.

Тарихи қосалқы пәндердің түрлері, өзара байланысы, тарих ғылымын дамытудағы ролі.

Тарихи қосалқы пәндердің теориялық, методологиялық мәселелері. Зерттелу деңгейі.

Тарихи қосалқы пәндердің дерек көздері.

Палеографияның міндеттері мен мақсаты.

Тарихи қосалқы пән ретіндегі палеографияның маңызы. Негізгі міндеттері. Зерттеу әдісі.

Ғылым ретінде қалыптасуы мен дамуы.

Көне жазба ескерткіштерді зерттеудегі палеографияның қызметі.

Жазу құралдары мен материалдары. Қағаз жасау ісі.

Сфрагистика мен геральдиканың тарих ғылымындағы орны мен маңызы.
Геральдиканың тарих ғылымына қосар үлесі.
Геральдиканың ғылым ретінде дамуы.
Герольдтар институты.
Сфрагистиканың ғылыми дамуы.
Тәуелсіз Қазақстан рәміздері
Тарихи метрология -қосалқы тарихи пән.
Тарихи метрология пәні. Зерттелу дәрежесі. Зерттеу әдістері. Терминдері.
Европа мен Ресейдегі өлшем жүйесінің дамуы.
Қазақстандағы өлшем жүйесінің қалыптасуы.
Қазақтың дәстүрлі өлшем бірліктері.
Хронология - қосалқы тарихи пән.
Хронология пәні. Негізгі міндеттері мен зерттеу әдістері.
Хронологияның ғылым ретінде қалыптасуы.
Уақыттың өлшем бірліктері. Жұлдыздық уақыт.
Қазақтың жыл санау жүйесі. Тоғыс есебі. Күн мен айдың тұтылуы
Тарихи қосалқы пән ретіндегі нумизматиканың маңызы.
Нумизматика пәні, міндеттері, зерттеу әдістері. Ғылым ретінде дамуы.
Қазақстан нумизматикасы.
Қазақ теңгелері тарихынан.
Нумизматиканың негізгі түсініктері мен терминдері. Бонистика.
Ақша жасау ісінің негізгі кезендері.
Қазақстандағы ақша реформалары.
Генеалогияның тарих ғылымында атқаратын ролі, негізгі міндеттері, зерттеу әдістері.
Генеалогияның ғылым ретінде қалыптасуы.
Генеалогияның тарихнамасы. Зерттелу дәрежесі.
Қазақ халқының шежіресі.
Шежіре деректері- көне мәдениет жазбалары, ауыз әдебиет мұралары.
Қазақ шежіресі, этногенезі- генеалогиялық деректерде.
Қазақ шежіресі туралы деректердің жетістіктері мен кемшіліктері.
Тарихи география қосалқы тарихи пән.
Қазақстандағы этникалық және демографиялық процесстер.
Картография пәні, мақсат міндеттері.
Картографияның қалыптасуы.
Қазақстандағы картография мәселелері
Онамастиканың мақсаты мен міндеттері. Салалары мен ерекшеліктері.
Деректері.
Онамастиканың ғылым ретінде дамуы.
Антропонимика.
Қазақ антропонимикасы
Тарихи топонимиканың өзекті мәселелері мен дамуы.
Қазақстандағы жер-су атаулары.
Еліміздегі елді мекендердің атаулары.
Қазақстандағы топонимикалық өзгерістер мен проблемалар

Емтиханға дайындалу үшін ұсынылатын әдебиеттер

1. Введение в специальные исторические дисциплины. Учебник для студентов выс. Уч. заведений/ под ред. Г.А. Леонтьевой. М., 2000.
2. Төлебаев Т.Ә. Қосалқы тарихи пәндер. 1-бөлім. Оқу құралы. Алматы, 2013.
3. Төлебаев Т.Ә. Қосалқы тарихи пәндер. 11-бөлім. Оқу құралы. Алматы, 2015.
4. Төлебаев Т.Ә. Қосалқы тарихи пәндер. Оқу құралы. Алматы, 2017.
5. Е. Шаймерден. Қазақ елінің рәміздері. Алматы, 2006
6. Сейдімбек А. Қазақтың ауызша тарихы. Астана, 2007.
7. Жеріңнің аты - Еліңнің хаты. Энциклопедиялық анықтамалық-Алматы, «Аруна», 2010.

Онлайн түрінде қолжетімді (университет кітапханасы):

8. Төлебаев Т.Ә. Қосалқы тарихи пәндер. 1-бөлім. Электронды оқу құралы. Алматы, 2016.
9. Төлебаев Т.Ә. Қосалқы тарихи пәндер. 11-бөлім. Электронды оқу құралы. Алматы, 2016.
10. Төлебаев Т.Ә. Қосалқы тарихи пәндер. Оқу құралы. Алматы, 2017.

Емтихан бойынша оқу нәтижелерін суммативті бағалау рубрикаторы «Қосалқы тарихи пәндер» бойынша жазбаша жұмыс (АБ 30% -дан 100%)

Критерий	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттанарлықсыз»
	27-30%	21-26 %	11-20 %	0-10%
Пәннің теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну	«Өте жақсы» бағасы барлық үш сұрақтың толық ашылуын, әр тұжырым мен қорытындының егжей-тегжейлі дәлелдерін қамтитын, логикалық	«Жақсы» бағасы барлық жауап толық, бірақ кейбір мәселелерді толық қамтылмаған, негізгі ережелердің қысқартылған дәлелдері көрсетілген жауап үшін қойылады, материалды	«Қанағаттанарлық» бағасы билетте ұсынылған сұрақтардың толық емес жариялануын қамтитын жауап үшін қойылады, негізгі ережелерді үстіртін дәлелдейді, баяндамада композициялық диспропорцияларға,	Қойылған сұрақтарды дұрыс аша алмағанда, қате дәлелдеу, дұрыс емес қорытынды жасалған жағдайда.

	және дәйекті түрде құрылған, аудиториялық сабақтарда өткен тақырыптардың мысалдарымен көрсетілген жауап үшін қойылады.	жеткізудің қисыны мен дәйектілігінде қате жіберілуі мүмкін. Жауапта кейбір стилистикалық қателіктер жіберілуі, терминдер дұрыс қолданылмауы мүмкін.	материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, теориялық ережелерді аудиториялық сабақтардың әзірленген конспектілерінің мысалдарымен суреттемейді.	
Таңдалған әдісте ме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану	Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа толық, дәлелді жауап беру, пәннің практикалық мәселелерін шешу;	Оқу тапсырмасын ішінара орындау, пәннің практикалық міндеттерін толық шешпеу, қойылған сұраққа толық емес, бірақ дәлелді жауап беру; пән бойынша ғылыми тіл нормаларын сауатсыздау пайдалану;	Материалды үзік-үзік жеткізіледі, қисын мен дәйектілік бұзылады, нақты және семантикалық дәлсіздіктерге жол беріледі, пәннің теориялық білімі үстірт, біржақты қолданылады.	Тапсырманы шешуде ұтымсыз әдістің қолданылуы немесе жеткілікті ойластырылмаған жауаптың берілуі; тапсырмаларды шеше алмау, тапсырмаларды жалпы түрде орындау; нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктер жіберу.
Таңдалған әдісте менің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолдануының бағалау және талдау, алынған нәтиженің	Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа толық, дәлелді жауап беру, пәннің практикалық мәселелерін шешу; Ғылыми ережелер, қолданылған әдісте мен технологияның дәйекті, қисынды және дұрыс негіздемесі, сауаттылық, ғылыми тілдің	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кіші-гірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жалпы деңгейіне әсер етпейді.	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер, сондай-ақ практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктердің болуы.	Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылды.

негізде месі	нормаларын сақтау, тұжырымдарға әсер етпейтін материалды ұсынуда 1-2 дәлсіздікке жол беріледі.			
Жазу, стиль, сауатт ылық	Жазба жұмысы айқындықты, нақтылықты және дұрыстықты көрсетеді	Жазба жұмысы айқын, нақты және дұрыс	Жазба жұмысында кейбір маңызды қателіктер кездеседі және айқындықты қажет етеді	Түсініксіз жазылған, мазмұнын айқындау қиын